

ВЪРХОВЕН ПРЕДСТАВИТЕЛ
НА СЪЮЗА ПО ВЪПРОСИТЕ
НА ВЪНШНИТЕ РАБОТИ И
ПОЛИТИКАТА НА СИГУРНОСТ

Брюксел, 25.3.2020 г.
JOIN(2020) 5 final

ANNEX

ПРИЛОЖЕНИЕ

към

СЪВМЕСТНО СЪОБЩЕНИЕ ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

**План за действие на ЕС относно правата на човека и демокрацията за периода
2020—2024 г.**

В плана за действие на ЕС относно правата на човека и демокрацията за периода 2020—2024 г. се установява равнището на амбиция и се определят приоритетите на ЕС и неговите държави членки в тази област в отношенията с всички трети държави. Правата на човека и демокрацията ще бъдат утвърждавани последователно и съгласувано във всички области на външната дейност на ЕС (например търговия, околна среда, развитие).

Ефективното изпълнение на целите, посочени в плана за действие, изисква **координирани действия** на ЕС и държавите членки, като същевременно се зачитат различните институционални роли и правомощия: върховният представител/заместник-председател (ВП/ЗП), подпомаган от Европейската служба за външна дейност, Европейската комисия, Съветът и държавите членки. Специалният представител на ЕС за правата на човека (СПЕС) ще продължи да бъде ключов политически участник и ще играе централна роля за насочване на изпълнението на плана за действие с цел постигане на траен напредък. Европейският парламент има специална роля и значение за утвърждаването на правата на човека и демокрацията.

В плана за действие се определят всеобхватни приоритети и цели на политиката на ЕС в областта на правата на човека за следващите 5 години. Целите на плана за действие ще бъдат конкретизирани и приложени на всички равнища: държавно, регионално и многостранно. От оперативна гледна точка **петте направления на действие** ще бъдат изпълнени на място в държавите партньори.

Над 140 делегации и служби на ЕС по света и посолства на държавите членки ще бъдат на първа линия при изпълнението, като адаптират приоритетите и целите към местните условия и докладват за резултатите. В рамките, определени от плана за действие, делегациите на ЕС ще работят с държавите членки за определянето на конкретни приоритети в своите държави на дейност за срок от пет години; работата ще бъде подкрепена със **солидни финансови и политически ресурси**. Програмите и проектите на национално, регионално и световно равнище, както и мисиите и операциите по линия на общата политика за сигурност и отбрана (ОПСО) ще допринесат за постигането на целите.

Постигането на целите ще изисква системно и координирано използване на **пълния набор от инструменти**, с които разполага ЕС, включително:

- **политически диалози, диалози по правата на човека и диалози по секторните политики** с партньорските държави и регионалните организации;
- диалог и мисии за наблюдение с цел прилагане на **общата схема за преференции (ОСП)** на ЕС;
- тематични и географски инструменти по **многогодишната финансова рамка за 2021 — 2027 г.** (какви точно специфични проекти и програми ще зависи от контекста);
- действия в рамките на **многостранни и регионални форуми за правата на човека**: тематични и географски резолюции по инициатива на ЕС, засягащи широк кръг от въпроси, свързани с правата на човека, подкрепа за други релевантни резолюции, изявления и интервенции на ЕС, участие в интерактивни

диалози, обществени дебати и брифинги, прояви в подкрепа на правата на човека и демокрацията;

- **застъпване** за правата на човека и демокрацията: дейности на **публична дипломатия и комуникация**, кампании за повишаване на осведомеността, публични изявления и *демарши*, с които се осъждат нарушенията и погазването на правата на човека, както и отчитане на стъпките, предприети за утвърждаване и защита на правата на човека;
- наблюдение на **съдебни процеси** срещу защитници на правата на човека;
- 13-те **насоки на ЕС за правата на човека**¹ — инструменти и средства на делегациите на ЕС и посолствата на държавите членки за прокарване на политиките на ЕС в областта на правата на човека;
- наблюдение на избори и последващи действия във връзка с него;
- редовен **диалог** с гражданското общество, организациите за защита на правата на човека и стопанския сектор;
- сътрудничество и координация с **многострани институции за правата на човека и с органите на Организацията на обединените нации (ООН) по договорите за правата на човека** .

I. ЗАЩИТА И ОВЛАСТЯВАНЕ НА ОТДЕЛНИЯ ЧОВЕК

Защитата и овластяването на отделния човек означава да се гарантира, че всеки може да се ползва напълно от граждански и политически права, както и от икономически, социални и културни права. Овластяването на всички хора („никой да не бъде изоставен“) означава да им се даде възможност да реализират пълния си потенциал като равноправни и дейни членове на обществото. Правовата държава е крайъгълният камък на социалното сближаване, солидарността и доверието както между държавата и гражданите, така и между самите граждани.

- **Средства за изпълнение:** политически диалози; диалози по правата на човека; диалози по секторните политики, мисии за наблюдение по линия на ОСП +/„Всичко освен оръжие“ (ВОО); използване на съответните насоки на ЕС в областта на правата на човека с конкретни инструменти за постигане на тематични цели; резолюции на Съвета на ООН по правата на човека и Третия комитет на Общото събрание на ООН; тематични и географски финансови инструменти (съответни програми и проекти); пряка подкрепа за защитниците на правата на човека; наблюдение на съдебни процеси; застъпничество за ратифицирането и прилагането на съответните конвенции и факултативни протоколи на ООН и Международната организация на труда (МОТ); изявления във връзка с нарушенията и погазването на правата на човека; публична

¹ https://eeas.europa.eu/generic-warning-system-taxonomy/404_en/8441/Human%20Rights%20Guidelines.

дипломация и целеви кампании, конференции и други прояви; диалог с гражданското общество и други недържавни участници.

A. Защита на хората, премахване на неравенствата, дискриминацията и изключването

- Работа за премахване на смъртното наказание в целия свят. При държавите, в които все още съществува смъртно наказание, да се настоява за спазването на минималните стандарти и да се работи за мораториум върху екзекуциите като първа стъпка към премахването на смъртното наказание.
- Стремение за премахване на изтезанията в световен мащаб чрез предотвратяване, забрана, търсене на отговорност и правни средства за защита на жертвите, включително чрез насърчаване на Глобалния алианс за търговия без изтезания.
- Подкрепа за защитниците на правата на човека и техните законни представители и отчитане на последиците от тяхната работа за семействата им. Работа за осигуряване на положително признание на важната роля на защитниците на правата на човека. Повдигане на въпроса за отделни случаи, свързани, наред с другото, с правата на поземлена собственост, трудовите права, природните ресурси, проблемите на околната среда, изменението на климата, както и тези, произтичащи от корпоративни злоупотреби.
- Активизиране на действията за борба с всички форми на дискриминация, включително основаната на пол, раса, етнически или социален произход, религия или убеждения, политически или други мнения, увреждания, възраст, сексуална ориентация и полова идентичност, и по-нататъшно отправяне на призови към всички държави да зачитат, защитават и обезпечават упражняването на правата на човека в случая на лицата, принадлежащи към малцинства, включително национални, етнически, религиозни и езикови малцинства.
- Застъпване за премахването, предотвратяването и защитата от сексуално насилие и насилие, основано на пола, включително вредни норми и практики, като гениталното осакатяване на жени, убийства на новородени от женски пол, както и детските, ранните и принудителните бракове и дискриминацията. Насърчаване на бързото ратифициране и прилагане на Конвенцията на Съвета на Европа за превенция и борба с насилието над жени и домашното насилие (Конвенцията от Истанбул).
- Работа за пълното и ефективно прилагане на Пекинската платформа за действие и програмата за действие на Международната конференция за населението и развитието², както и резултатите от техните конференции за преглед, а също и поддържане на ангажимента по отношение на сексуалното и репродуктивното здраве и права в този контекст.

---

²https://www.un.org/en/development/desa/population/migration/generalassembly/docs/globalcompact/A_CONF.177_20.pdf.

- Активизиране на действията за предотвратяване и борба с всички форми на дискриминация срещу лесбийките, гейовете, бисексуалните, транссексуалните и интерсексуалните лица (ЛГБТИ), включително насилието и езика на омразата срещу ЛГБТИ.
- Поощряване на мерки за предотвратяване, борба и ответни мерки срещу всички форми на насилие срещу деца. Подпомагане на държавите партньори при изграждането и укрепването на системи за закрила на децата. Подкрепа за създаването на качествени алтернативни грижи и на прехода от институционални към качествени семейни и полагани в общността грижи за децата, лишени от родителски грижи.
- Застъпване за специалната защита, на която имат право мигрантите, бежанците и вътрешно разселените лица и лицата без гражданство. Подкрепа за мерки за подобряване на интеграцията, социалното сближаване и достъпа до качествени основни услуги.
- Насърчаване на мерки за справяне с високия риск от сериозни последици от изменението на климата и загубата на биологично разнообразие върху упражняването на права на човека, като например правата на живот, здравеопазване, вода, храна, жилищно настаняване и адекватен стандарт на живот, включително тежкото положение на хората, разселени в резултат на изменението на климата.
- Подкрепа за основан на правата на човека подход към управлението на миграцията и укрепване на капацитета на държавите, гражданското общество и партньорите от ООН за прилагането на този подход.

Б. Овластяване на хората

- Подкрепа за държавните органи при осигуряването на правна идентичност за всички, по-специално като се гарантира универсална регистрация при раждане.
- Гарантиране на значимо участие на децата и младежите при вземането на засягащи ги решения на всички равнища, включително при изготвянето и прилагането на политиките на ЕС.
- Пледиране пред държавите партньори да ратифицират и прилагат Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания. Подпомагане на предотвратяването и премахването на пречките, свързани с нагласите, институциите и околната среда. Гарантиране на достъп до инфраструктура, транспорт и информационни и комуникационни технологии (ИКТ), както и осигуряване на приобщаващи услуги като образование, включително дистанционно обучение, здравеопазване, правосъдие и заетост.
- Подкрепа за коренното население посредством застъпничество за участието му в съответните процеси в областта на правата на човека и на развитието и

посредством утвърждаване на принципа на свободно, предварително и информирано съгласие относно всички засягащи го решения.

В. Утвърждаване на основните свободи и укрепване на гражданското и политическото пространство

- Утвърждаване на безопасна и благоприятна среда за гражданското общество като пълноправен участник, включително дългосрочна стратегическа подкрепа за изграждане на капацитет и съдържателно участие на гражданското общество на национално, регионално и глобално равнище.
- Разработване на инструменти за откриване и реагиране на ранни признаци на затваряне на гражданското пространство и пространството за гражданското общество, включително използване на цифровите технологии и мерки за борба с тероризма, като се стъпи на най-добрите практики и се подкрепят усилията за противодействие, както и на инструменти за наблюдение на възможностите за отваряне на гражданското пространство.
- Защита на свободата на изразяване на мнение, свободата на медиите и плурализма онлайн и офлайн. Повишаване на обществената осведоменост и стимулиране на обществения дебат относно действията за борба с дезинформацията.
- Принос за безопасността и защитата на журналистите чрез осъждане на нападенията. Гарантиране, че подложените на сплашване или заплахи получават помощ чрез механизмите на ЕС за закрила на защитниците на правата на човека. Подкрепа за медийни инициативи и призив към държавните органи да предотвратяват и осъждат подобно насилие, както и да предприемат ефективни мерки за прекратяване на безнаказаността.
- Предотвратяване и действия срещу нарушенията на свободата на мирни събрания и сдружаване, включително когато са засегнати както организации на гражданското общество, така и работници и работодатели.
- Насърчаване на диалога и мирното разрешаване на политически кризи и масови протести в съответствие със стандартите в областта на правата на човека. Изграждане на капацитета на гражданското общество и участниците в политиката за намирането на отговор на недоволството, изразено чрез спонтанни граждански движения.
- Призив за сътрудничество към религиозните участници и участниците на верска основа и оценка на начина, по който те могат да участват в процеси на омиротворяване, инициативи за междурелигиозно сътрудничество, помирение и медиация, както и намиране на полезни взаимодействия с текущи инициативи на ООН.

- Подкрепа за действия за защита на академичната свобода, автономността на образователните институции, както и способността им да предоставят онлайн и дистанционно обучение.

Г. Подкрепа за правовата държава и справедливото правораздаване

- Постигане на напредък по отношение на принципа на правовата държава в партньорските държави и насърчаване на правото на справедлив съдебен процес, за да се гарантира зачитането на правата на човека при правораздаването.
- Подобряване на достъпа до правосъдие и правна помощ, като се поставя акцент върху хората, живеещи в най-уязвимо положение, включително чрез цифрови технологии.
- Подкрепа за създаването на алтернативни механизми за разрешаване на спорове като начин за намаляване на правните, практическите и други пречки пред правосъдието за жертвите на нарушения на правата на човека.
- Подкрепа за изграждането на съдебни системи, съобразени с интересите на детето, за всички деца, влезли в досег със закона и лишени от свобода.
- Подкрепа за подобряването в съответствие с международните стандарти на условията на задържане и третиране на лицата, лишени от свобода.

Д. Премахване на пропуските при търсенето на отговорност, борба с безнаказаността и подкрепа за правосъдието в условията на преход

- Разработване на нов глобален хоризонтален режим на ЕС за санкции в областта на правата на човека с цел справяне със сериозните нарушения и погазването на правата на човека по света.
- Разработване на подходи на ЕС за гарантиране на търсенето на отговорност, по-специално за сериозни нарушения и погазване на правата на човека, свързване на националните и международните усилия, като се стъпи на политиките на ЕС, например относно децата и въоръжените конфликти, жертвите на свързано с конфликти сексуално насилие, правосъдието в условията на преход, борбата срещу изтезанията и други форми на малтретиране, Международния наказателен съд.
- Подкрепа на вътрешнодържавни инициативи за борба с безнаказаността за нарушения и погазване на правата на човека, както и подкрепа на процесите в областта на правосъдието в условията на преход, включително чрез укрепване на връзките с ООН.
- Поощряване на постоянен политически ангажимент във връзка с принципа „отговорност за защита“ (Responsibility to Protect — R2P) и на привеждането му в действие чрез улесняване на диалога и взаимодействието в контекста на ООН и

чрез прилагане на концепцията като инструмент за анализ в конкретни ситуации в отделните държави³.

- Противодействие на безнаказаността на всички извършители на трафик на хора с оглед на предотвратяването и пълното му премахване. Оказване на помощ и защита на жертвите, по-специално на жените и децата.

Е. Засилване на икономическите, социалните, културните и трудовите права

- Засилване на връзката между правата на човека и околната среда, включително изменението на климата, във външната дейност на ЕС. Подкрепа на дейности за повишаване на осведомеността относно въздействието върху правата на човека на изменението на климата и влошаването на околната среда.
- Ефективно интегриране на икономическите, социалните, културните и трудовите права в диалога на ЕС по правата на човека с държавите партньори, като същевременно се гарантират полезни взаимодействия с други консултации и мисии за наблюдение на ОСП +/-ВОО.
- Утвърждаване на политика на нулева толерантност по отношение на детския труд, както и премахване на принудителния труд, включително като се подкрепят партньорствата на всички равнища, трудовите права в търговските отношения на ЕС, насърчаването на надлежната проверка на зачитането на правата на човека в световните вериги за доставки и усилията за насърчаване на ратифицирането на Протокола на МОТ относно премахването на принудителния труд.
- Подкрепа за ролята на публичните органи при приемането и гарантирането на спазването на разпоредбите относно околната среда, насочени към осигуряването на безопасна, чиста, здравословна и устойчива околна среда, включително чрез насърчаване на доброто управление в областта на природните ресурси и правовата държава, достъпа до информация, участието на обществеността в процеса на вземане на решения и достъпа до правосъдие по въпроси, свързани с околната среда и климата.
- Подпомагане на държавните органи при изготвянето и прилагането на закони, подзаконови актове и политики в областта на храните, земята, природните ресурси, жилищното настаняване и недвижимото имущество, които защитават правата на човека.
- Подкрепа за всеобщия достъп до безопасна питейна вода и канализация и подчертаване на аспекта на правата на човека в тези области.
- Ограничаване на неравенството чрез насърчаване на недискриминационен достъп до социални услуги, включително качествени и достъпни здравеопазване и образование (също и онлайн), и изграждане на капацитет на практикуващите специалисти, за да могат да отговарят на специфичните нужди на жените,

---

³ <https://www.un.org/en/genocideprevention/about-responsibility-to-protect.shtml>.

мъжете, ЛГБТИ лицата, децата, хората с увреждания, мигрантите, бежанците и хората в уязвимо положение.

- Насърчаване на равния достъп до превантивно здравеопазване и правото на ползване на медицински грижи по всяко време и особено по време на криза.
- Насърчаване на достойния труд и на ориентирано към човека бъдеще на работата чрез актуализиран подход на ЕС, който да гарантира зачитането на основните принципи и права на работното място, правото на безопасни и здравословни условия на труд и свят на труда без насилие и тормоз. Насърчаване на социалния диалог, както и на ратифицирането и ефективното прилагане на съответните конвенции и протоколи на МОТ. Укрепване на отговорното управление на световните вериги за доставки и на достъпа до социална защита.
- Подобряване на условията на труд на работниците мигранти, включително чрез премахване на всички форми на принудителен труд и експлоатация. Осигуряване на възможност на работниците мигранти, особено на жените, и на техните общности да защитават правата си, да сигнализират, да търсят справедливост и да се организират за защита на интересите.

II. ИЗГРАЖДАНЕ НА УСТОЙЧИВИ, ПРИОБЩАВАЩИ И ДЕМОКРАТИЧНИ ОБЩЕСТВА

Зачитането на правата на човека е основен елемент на устойчивите, приобщаващи и демократични общества. Тези общества се изграждат на основата на независими медии, отговорни институции, представителни парламенти и ангажирани граждани и осигуряват безопасна и благоприятна среда за гражданското общество и независимите медии, за да изразяват загриженост, да влияят на политиките, да наблюдават лицата, които вземат решения, и да им търсят отговорност.

- **Средства за изпълнение:** политически диалози; диалози по правата на човека; мисии за наблюдение на изборите и последващите действия във връзка с тях; граждански и военни мисии в рамките на общата политика за сигурност и отбрана (ОПСО); целево обучение за служители на ЕС в делегациите; използване на съответните насоки на ЕС в областта на правата на човека със специфични инструменти за постигане на тематични цели; тематични резолюции на Съвета на ООН по правата на човека и Третия комитет на Общото събрание на ООН; тематични и географски финансови инструменти (съответни програми и проекти); пледиране за ратифицирането и прилагането на съответните конвенции и факултативни протоколи на ООН; изявления във връзка с нарушенията и погазването на правата на човека; публична дипломация и целеви кампании, конференции и други прояви; диалог с гражданското общество и други недържавни участници.

A. Укрепване на демократичните, отговорни и прозрачни институции

- Подкрепа за разделението на властите, независимостта и безпристрастността на съдебната система, ефикасността, качеството и отчетността на съдебната система и конституционните гаранции в партньорските държави.
- Засилване на честността на изборните процеси чрез подпомагане на независимото местно наблюдение на избори и свързаните с него регионални и международни мрежи, както и чрез укрепване на капацитета на органите за управление на избори и публичните администрации.
- Последващи действия във връзка с препоръките на мисиите на ЕС и Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа (ОССЕ) за наблюдение на избори, като се използват както политически инструменти, така и инструменти за сътрудничество. Поощряване на общ подход за последващите действия в международната общност за наблюдение, по-специално с Африканския съюз и ООН.
- Разработване и усъвършенстване на методика за наблюдение на избори, която служи за мониторинг и оценка спрямо международни стандарти на използването на социалните медии и други цифрови технологии по време на предизборни кампании, с цел подготвеност и осуетяване на опити за опорочаване на изборите.
- Подкрепа за разработването на политически рамки, които прилагат офлайн правилата относно изборите и демократичните процеси в онлайн средата, както и съдействие за изграждането на капацитет за тяхното прилагане. Стъпване на основата на собствените усилия на ЕС в това отношение, включително Плана за действие срещу дезинформацията⁴, пакета на Комисията в областта на изборите⁵, Кодекса за поведение във връзка с дезинформацията⁶ и предстоящия европейски план за действие относно демокрацията.
- Предоставяне на всеобхватна помощ за предотвратяване и борба с корупцията чрез подпомагане на реформите на публичната администрация, ефективните антикорупционни стратегии и правни рамки, включително защита на лицата, сигнализиращи за нередности, специализираните органи, парламентите, независимите медии и гражданското общество, както и разработване на насоки за борба с корупцията. Подкрепа за ратифицирането и прилагането на Конвенцията на ООН срещу корупцията.
- Подкрепа за парламентарните институции с цел увеличаване на капацитета им да упражняват своите надзорни, законодателни и бюджетни функции, включително чрез партньорски обмен.

---

⁴ https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/action_plan_against_disinformation.pdf.

⁵ https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/eu-citizenship/electoral-rights_en#electionsnetwork.

⁶ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/code-practice-disinformation>.

- Подкрепа за инициативи за електронно управление, които правят публичния сектор по-прозрачен и отговорен, като по този начин се повишава общественото доверие в правителствата.

Б. Насърчаване на адекватното, приобщаващо, активно и представително вземане на решения

- Увеличаване на значимото участие на жените и младежите в цялото им многообразие във всички сфери на обществения живот, включително като се пледира за включването им в списъците на политическите партии на места с гарантиран избор и се изгражда капацитета на кандидатите.
- Увеличаване на капацитета на политическите партии и агенциите за надзор, особено в условия на конфликт и преход. Подкрепа за междупартийните съюзи и многопартийния диалог по политически въпроси от общ интерес.
- Развитие на капацитета на плуралистичните партийни системи и политическите партии по безпристрастен начин, подпомагане на прилагането на международните стандарти за прозрачно финансиране, вътрешна демокрация и приобщаване при подбора на кандидати и длъжностни лица. Подкрепа за разработването на междупартийни кодекси за поведение, насочени към предотвратяване на изборното насилие, както и за развитието на капацитета на парламентите за запазване и защита на правата на човека и основните свободи.
- Утвърждаване на ролята на гражданското общество в надзора и търсенето на отговорност както в публичния, така и в частния сектор, насърчаване на използването на онлайн технологии.
- Насърчаване на активното гражданство и участие в обществения и политическия живот. Действията за гражданско образование, включително посредством дистанционно обучение, и ограмотяване относно онлайн медиите следва по-специално да са насочени към жените, децата, младежите, хората с увреждания, лицата, принадлежащи към малцинства, коренното население и други хора в уязвимо положение.

В. Подкрепа за независимите и плуралистични медии, достъпа до информация и борбата с дезинформацията

- Подкрепа на законодателни инициативи относно достъпа до информация, правото на неприкосновеност на личния живот и защита на личните данни в съответствие с европейските и международните стандарти и тяхното ефективно прилагане.
- Защита на свободата и плурализма на медиите чрез подкрепа за независимите медии и насърчаване на достъпа до надеждна информация. Подкрепа за независимите медии, разследващата журналистика и гражданското общество при наблюдението на изпълнението от страна на правителствата на задълженията в областта на управлението и спазването на правата на човека.

- Насърчаване на усилията за борба с дезинформацията, езика на омразата, екстремисткото и терористичното съдържание, включително грамотността относно онлайн медиите и цифровите умения. Подкрепа за независимата проверка и изследвания на фактите, както и разследващата и качествената журналистика, включително на местно равнище.
- Насърчаване на принципа на отворен, безопасен, финансово приемлив, достъпен и недискриминационен достъп до интернет за всички. Борба със спиранията на интернет, особено в контекста на нарушения на изборите и на правата на човека.

Г. Укрепване на основан на правата на човека и на участието подход към предотвратяване на конфликти и разрешаване на кризи

- Подкрепа за приобщаването на младите хора (по-специално на младите жени) и тяхното участие във всички усилия за предотвратяването на конфликти и изграждането и запазването на мира.
- Изграждане на капацитета на организациите на гражданското общество и на гражданските движения по места с цел извършване на редовен мониторинг и документиране на нарушенията и погазването на правата на човека, включително в ситуации на конфликт.
- По-нататъшно засилване на връзката между правата на човека, сигурността и изменението на климата — като последното представлява значителен фактор за умножаване на заплахите — в политическия диалог, предотвратяването на конфликти, развитието и хуманитарните действия, както и в стратегиите за намаляване на риска от бедствия.
- Ефективно прилагане на стратегическия подход на ЕС към жените, мира и сигурността.
- По-нататъшно интегриране на темите за правата на човека и децата и въоръжените конфликти във всички аспекти на реакцията на ЕС при конфликти и кризи, по-специално в мисиите и операциите по линия на ОПСО, посредничеството, реформите в сектора на сигурността и предотвратяването на конфликти.
- Активизиране на усилията за предотвратяване и прекратяване на тежките нарушения срещу деца, засегнати от въоръжени конфликти, и подкрепа за демобилизацията, дългосрочното възстановяване и реинтеграцията, като се стъпи и на съществуващите механизми на ООН.
- По-нататъшно укрепване на съгласуваността между политиките на ЕС в областта на правата на човека и реакцията при кризи, както и действията, като например мисии и операции по линия на ОПСО, реформи в сектора на сигурността, стратегии на ЕС по отношение на правата на човека и демокрацията по държави.
- Разработване на политика на ЕС за надлежна проверка във връзка с правата на човека, за да се гарантира, че подкрепата на ЕС за сектора на сигурността,

включително в контекста на мисиите и операциите по линия на ОПСО, е в съответствие с правото в областта на правата на човека и международното хуманитарно право, когато това е приложимо.

- Продължаване на осигуряването на специални модули, посветени на международното хуманитарно право, в обучението на въоръжените сили на трети държави чрез военни мисии на ЕС за обучение.

III. УТВЪРЖДАВАНЕ НА ГЛОБАЛНА СИСТЕМА ЗА ПРАВАТА НА ЧОВЕКА И ДЕМОКРАЦИЯТА

Утвърждаването на глобална система за правата на човека и демокрацията е в основата на ангажимента на ЕС за засилване на многостранното сътрудничество. Стратегическият отговор на ЕС на променящата се международна среда е засилването на собствената съгласуваност и единство в многостранните форуми, разширяването и задълбочаването на двустранните партньорства и изграждането на нови трансрегионални коалиции.

- **Средства за изпълнение:** политически диалози; диалози по правата на човека; диалози по секторните политики, мисии за наблюдение на ОСП +/„Всичко освен оръжие“ (ВОО); тематични и географски резолюции в Съвета на ООН по правата на човека и Третия комитет на Общото събрание на ООН; тематични и географски финансови инструменти (съответни програми и проекти); пледиране за ратифицирането и прилагането на съответните конвенции и факултативни протоколи на ООН и Международната организация на труда (МОТ); пледиране за повишено внимание спрямо последиците от влошаването на околната среда и изменението на климата върху правата на човека; целево обучение за служители на ЕС в делегациите; инструментариум: основан на правата подход към сътрудничеството на ЕС за развитие, който включва всички права на човека; изявления във връзка с нарушенията и погаването на правата на човека; демарши; публична дипломация и целеви кампании, конференции и други прояви; диалог с гражданското общество, други недържавни участници и стопанския сектор.

A. Многостранно сътрудничество

- Създаване на по-гъвкава мрежа от партньори, включително чрез изборително взаимодействие по конкретни въпроси. Призив за сътрудничество към нови партньори, даване предимство на изграждането на коалиции с регионални групи по избрани резолюции, както и засилване на връзките с държави със сходни възгледи.

- Контакти на ранен етап с новите членове на Съвета на ООН по правата на човека, които не подкрепят определени резолюции, отнасящи се до конкретни държави, или тематични резолюции.
- Укрепване на стратегическото сътрудничество със Службата на върховния комисар по правата на човека както на централно равнище, така и със службите по места.
- Подкрепа за ефикасността и ефективността на Съвета на ООН по правата на човека и осигуряване на по-добри връзки с работата на Третия комитет на Общото събрание на ООН, както и полезни взаимодействия с други многостранни форуми по въпросите на правата на човека.
- Подкрепа за участието на организации на гражданското общество в многостранни форуми по въпросите на правата на човека.

Б. Регионални партньорства

- Укрепване на стратегическото партньорство със Съвета на Европа (включително Венецианската комисия) и ОССЕ с цел подобряване на съгласуваността и взаимното допълване чрез избрано и разнообразно сътрудничество.
- Укрепване на регионалното сътрудничество с Африканския съюз, Организацията на американските държави, Асоциацията на народите от Югоизточна Азия, срещата Азия — Европа, Лигата на арабските държави и Организацията за ислямско сътрудничество.
- Подкрепа и насърчаване на партньорското обучение за регионалните институции в областта на правата на човека, включително съдилищата по правата на човека и независимите мрежи на институциите за правата на човека.

В. Двустранно сътрудничество

- Осигуряване на връзки и полезни взаимодействия между двустранните отношения на ЕС (включително политическия диалог, диалога по правата на човека и по секторните политики, мониторинга на правата на човека и трудовите права в рамките на ОСП и работата по трудовите права в рамките на ССТ) и неговите многостранни отношения. Запазване на фокуса върху последващите мерки.
- Набелязване и проследяване на конкретни точки за действие за всеки кръг от диалога и консултациите с държавите партньори по въпросите на правата на човека, като се обръща специално внимание на целите на наблюдението на ОСП +/ВОО в диалозите с държавите — бенефициери по ОСП.
- Укрепване на прилагането на разпоредбите за правата на човека в търговската политика на ЕС, включително чрез Общата система за преференции и чрез насърчаване на трудовите права в контекста на ССТ. Използване на пълния

потенциал на механизмите за наблюдение и по-нататъшно насърчаване на прозрачността, осведомеността и ангажираността със заинтересованите страни.

- Пълноценно използване на полезните взаимодействия между политическия диалог и диалога по секторните политики, включително относно бюджетната подкрепа, за насърчаване на правата на човека, демокрацията и правовата държава в партньорските държави.
- Системно включване на принципите и стандартите за правата на човека в двустранното и регионалното сътрудничество на ЕС чрез укрепване и актуализиране на методиката в инструментариума: основан на правата подход към сътрудничеството на ЕС за развитие, който включва всички права на човека⁷.

Г. Гражданско общество и национални институции за правата на човека

- Задълбочаване на взаимодействието с плуралистичното гражданско общество и засилване на подкрепата за него, включително защитниците на правата на човека, социалните партньори, независимите медийни сдружения и журналисти, представителите на академичните среди, практикуващите юристи и организациите за хуманитарна помощ, с цел да се защити тяхното право да изпълняват своята роля без каквато и да е форма на сплашване, дискриминация или насилие.
- Подкрепа за независими национални институции и комисии за правата на човека, омбудсмани и органи за равно третиране в съответствие с принципите от Париж и от Венеция и взаимодействие с тях в контекста на диалозите по правата на човека.
- Насърчаване на структурирани и редовни диалози между държавните участници, гражданското общество (включително социалните партньори) и международната общност.
- Подкрепа и укрепване на дългосрочните партньорства с участници от гражданското общество и с движения за правата на човека/социални движения, включително чрез пълноценно използване на възможностите за финансиране на местни организации.

Д. Стопански сектор

- Взаимодействие със стопанския сектор във връзка с утвърждаването и насърчаването на правата на човека, на мерки за борба с корупцията и най-добрите практики в областта на корпоративната социална отговорност, надлежната проверка, отчетността и достъпа до средства за правна защита с насърчаване на участието (вериги на доставки, нулева толерантност към детския труд и др.).

---

⁷ <http://register.consilium.europa.eu/doc/srv?l=EN&f=ST%209489%202014%20INIT>.

- Засилването на взаимодействието, включително засилена координация между съответните служби на Комисията, Европейската служба за външна дейност, специалния представител на ЕС за правата на човека и държавите членки, с цел активно насърчаване и подпомагане на усилията на държавите партньори за прилагане на Ръководните принципи на ООН за бизнеса и правата на човека, включително чрез национални планове за действие и съответни насоки за надлежна проверка.
- Подкрепа за процесите с многостранно участие с цел разработване, прилагане и засилване на стандарти за бизнеса и правата на човека и надлежната проверка, както и взаимодействие с банките за развитие и международните финансови институции. Насърчаване на регионалните проекти, партньорското обучение и обмена на добри практики.
- Засилване на ангажимента на стопанския сектор относно създаването на достойни работни места, устойчивото развитие и застъпническата дейност по тези въпроси по веригата на доставки.
- Разработване на инструменти и учебни материали относно бизнеса и правата на човека, отговорното бизнес поведение, диалога между частния и публичния сектор и надлежната проверка във връзка с правата на човека, за да могат делегациите на ЕС да засилят ангажимента си по отношение на бизнеса и правата на човека.

Е. Спазване на международното право в областта на правата на човека и международното хуманитарно право

- Засилване на ефективността на системата на органите на ООН по договорите за правата на човека и на надзорния механизъм на МОТ за стандартите.
- Продължаване на застъпничеството и подкрепата за инициативи за подобряване спазването на международното хуманитарно право и за защита на хуманитарното пространство.
- Подкрепа за Международния наказателен съд като крайъгълен камък в борбата с безнаказаността и изграждане на мрежи за утвърждаване на универсалността и целостта на Римския статут и на принципа му на допълване.

IV. НОВИ ТЕХНОЛОГИИ: ИЗПОЛЗВАНЕ НА ВЪЗМОЖНОСТИТЕ И ПРЕОДОЛЯВАНЕ НА ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВАТА

Цифровите технологии трябва да бъдат в услуга на човека. Новите технологии могат да допринесат значително за защитата и утвърждаването на правата на човека и демокрацията, като направят публичното участие по-лесно и ефективно, увеличат достъпа до обществени услуги, спомогнат за документирането на нарушенията и погаването на правата на човека и подкрепят активизма онлайн. Тези технологии

обаче могат да имат и отрицателно въздействие, например улесняване на достъпа до специфично незаконно съдържание, на което трябва да се противодейства.

- **Средства за изпълнение:** политически диалози; диалози по правата на човека; тематични и географски финансови инструменти (съответни програми и проекти); ангажираност на многостранно и регионално равнище; целево обучение за служителите на ЕС в делегациите; публична дипломация и целеви кампании, конференции и други прояви; диалог с гражданското общество, други недържавни участници и стопанския сектор.

А. Изграждане на капацитет и ефективно наблюдение

- Взаимодействие с правителствата, гражданското общество, предприятията и агенциите на ООН, за да се обмислят начините за налагане спазването на рамките за правата на човека в ерата на цифровите технологии.
- Наблюдение на ролята на способстващ фактор, която могат да имат новите технологии, включително изкуственият интелект (ИИ), и на предизвикателствата, които те могат да поставят пред правата на човека и демокрацията, на международно равнище и на равнището на отделните държави.
- Засилване на контактите и разработване на обучение за служителите на ЕС относно използването на цифровите технологии и ИИ и тяхното въздействие върху правата на човека и демократичните процеси.
- Обмен на най-добри практики за борба с дезинформацията, езика на омразата, екстремисткото и терористичното съдържание, включително чрез грамотност в областта на онлайн медиите и цифрови умения.
- Проучване на регулаторни и нерегулаторни подходи към ИКТ във връзка с утвърждаването на правата на човека и демокрацията. Насърчаване на обмена на най-добри практики в международен план във връзка със съобразеното с правата на човека регулиране на технологиите.

Б. Утвърждаване на правата на човека и демокрацията при използването на цифровите технологии, включително изкуствения интелект

- Подпомагане на разработването, оценката и прилагането на съответните рамки и международни стандарти за защита на правата на човека и демокрацията в цифровата среда и провеждане на широки консултации, включително с доставчиците на платформи и гражданското общество. Насърчаване на адекватна надлежна проверка (включително планове за смекчаване на риска) и ефективна оценка на въздействието върху правата на човека.
- Участие в процеси с многостранно участие, съсредоточени върху рамки за правата на човека онлайн.
- Осигуряване на подкрепа за изграждане на капацитет и друга подкрепа, за да могат националните органи да разработват и прилагат ефективно съответни

международни стандарти в онлайн пространството (напр. защита на децата). Ангажиране с тази цел на учени в областта на данните и други съответни експерти. С цел предотвратяване на пропуски по отношение на защитата националните законови и подзаконови разпоредби по въпросите на цифровите технологии следва да отразяват международното право в областта на правата на човека.

- Защита на правото на индивида на неприкосновеност на личния живот и защита на данните, включително в контекста на цифровото пространство и по отношение на непропорционалния достъп и контрол от страна на държавата. Насърчаване на сближаването в посока на високо равнище на защита, като се вземат предвид положителните примери, като например Общия регламент относно защитата на данните. Насърчаване на присъединяването към Конвенцията на Съвета на Европа относно защитата на личните данни.
- Насърчаване на действия на ЕС и подкрепа за глобалните и регионалните усилия за гарантиране на зачитането на правата на човека и демократичните принципи при разработването на ИИ, като се стъпва на собствения подход на ЕС към разработването на етичен ИИ.⁸
- Активизиране на усилията за извличане на ползите от новите технологии за гражданското общество, включително онлайн образование и дистанционно обучение, с поставяне на специален акцент върху намаляването на рисковете за защитниците на правата на човека.
- Подкрепа на усилията за защита на свободата на словото, свободата на медиите и плурализма в онлайн пространството.
- Насърчаване на достъпността на технологиите за всички, включително за хората с увреждания, още на етапа на проектиране на новите технологии във всички сектори, включително образованието.
- Осигуряване на отчетност при използването на технологиите, включително чрез законен достъп до електронни материали, представляващи доказателства.

V. ПОСТИГАНЕ НА РЕЗУЛТАТИ ЧРЕЗ СЪВМЕСТНА РАБОТА

Настоящият план за действие дава възможност на ЕС да реагира на възникващите предизвикателства чрез целенасочени действия и координирани усилия и неговото прилагане и наблюдение следва да бъде предмет на широк диалог със заинтересованите страни. Институциите на ЕС и държавите членки ще работят съвместно за прилагането му чрез единен подход, съобразно съответните си правомощия съгласно Договорите и с обмен на добри практики и познания.

---

⁸ Вж. Бялата книга на Комисията „Изкуствения интелект — Европа в търсене на високи постижения и атмосфера на доверие“, COM (2020) 65 final от 19.2.2020 г.

Специалният представител на ЕС за правата на човека (СПЕС) е ключов политически участник и ще играе централна роля за насочване на изпълнението на плана за действие с цел постигане на траен напредък. Европейският парламент има специална роля и значение за утвърждаването на правата на човека и демокрацията. Делегациите и службите на ЕС и посолствата на държавите членки ще играят водеща роля в защитата на правата на човека и изпълнението на плана за действие на равнището на отделните държави. Организациите на гражданското общество на глобално равнище, на равнище ЕС и национално равнище също са ключови партньори.

А. Изпълнение и оценка

- Проследяване на напредъка по постигането на целите на настоящия план за действие при пълно отчитане на целите за устойчиво развитие, по-специално в рамките на тематичната част от *годишния доклад на ЕС относно правата на човека и демокрацията в света*. Адаптиране на структурата на доклада, за да се отрази изпълнението на приоритетните действия.
- Извършване на междинен преглед на изпълнението на плана за действие.
- Организиране на редовен обмен на мнения в Съвета относно най-добрите практики и напредъка на институциите на ЕС и държавите членки в изпълнението на плана за действие, наред с другото в контекста на обсъжданията относно прилагането на насоките на ЕС в областта на правата на човека.
- Гарантиране, че стратегиите по държави в областта на правата на човека и демокрацията отразяват приоритетните действия, заложи в плана за действие, като се отчита специфичният контекст за всяка държава.
- Последващи действия във връзка с резолюциите и дебатите на Европейския парламент, които имат отношение към изпълнението на плана за действие.
- Редовни контакти с гражданското общество във връзка с цялостното изпълнение на плана за действие и организиране на ежегодна консултация за целта.
- Разширяване на обхвата на актуализирания инструментариум, състоящ се в основан на правата подход към сътрудничеството на ЕС за развитие, включващ всички права на човека, чрез прилагането му за всички програми за външна дейност на ЕС и по-нататъшно разработване на съвместни инициативи с държавите членки съобразно с основан на правата подход, включително чрез съвместно програмиране.

Б. Публична дипломация и стратегическа комуникация

- Изграждане на ефективни мрежи в социалните медии за по-задълбочено взаимодействие, споделяне на съдържание и подкрепа от инфлуенсъри, за да се повиши осведомеността и да се даде тласък за промяна в нагласите.

- Комуникация относно релевантните политики и инициативи, като се вземат предвид обществените представи и местните езици и се възприеме характерен за кампании тематичен подход.
- Набелязване на способности за измерване на ефективността на публичната дипломация и кампаниите и развиване на най-успешното съдържание и канали за взаимодействие с обществеността.
- Идентифициране и по-нататъшно популяризиране на добрите истории за правата на човека и използване на техния потенциал за улесняване на допълнителни положителни промени, свързани с правата на човека, на място.